

A PSZÁF szövetkezeti hitelintézeteknél végzett átfogó vizsgálatainak tapasztalatai

A tőkeszükséglet számítás vizsgálati tapasztalatai, a
kapcsolódó felügyeleti elvárások

Fekete Jánosné
vezető felügyelő
Pénzpiaci vizsgálati főosztály

Budapest, 2011. május 24-25.

Adatszolgáltatásról általában I.

Miért szükségesek?

1. a Felügyelet feladatainak ellátásához szükséges egyik alappillér
2. potenciális tükör az intézményeknek saját tevékenységükről

Adatszolgáltatásról általában II.

Funkciói:

Felügyelet részéről:

- monitoring, kockázatértékelés

befolyásolja az „odafigyelés”
intenzitását, a felügyelés
eszközeit

- jelzés: „erre is figyelni kell”

ösztönözni a „tükörbe nézést”

Hitelintézetek részéről:

- kockázatok felmérésének eszköze
- orientál az üzleti, stratégiai döntések meghozatalakor, megalapozza azokat

Adatszolgáltatásról általában III.

⇒ A jelentőszolgálat működését megalapozó informatikai rendszerek üzemeltetése az intézmények zöménél kiszervezés keretében történik,

DE: az intézmény felelős a megfelelő adattartalomért és a főkönyv teljeskörűségéért

Elfogadhatatlan, ha nem tudják, jó-e, amit a rendszer előállít!

⇒ Hasznos az intézmények közti kommunikáció, tapasztalatcsere.

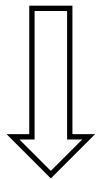
Adatszolgáltatásról általában IV.

Adatszolgáltatás $\Rightarrow$ „gyártási folyamat”

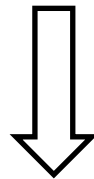
Végtermék $\Rightarrow$ eszköz + alapanyag + technológia

mit?

mivel?

miből?

hogyan?

„Gyártási folyamat” elemei I.

Eszköz (mivel?):

- manuális – fokozott működési kockázat, jelentős belső erőforrások lekötése
- informatikai rendszer(ek)

„Gyártási folyamat” elemei II.

Technológia (hogyan?): a figyelembe vett adattípusok rögzítésének, leválogatásának, csoportosításának, összesítésének módszere.

- a szükséges jellemzők körének azonosítása, az ezek rögzítésére szolgáló mezők kialakítása
- az információk paraméterkészletének kialakítása (részletezettség)
- a paraméterek értékkészletének meghatározása
- a lekérdezési, csoportosítási szempontok definiálása
- a rögzítés határidejének meghatározása – különös tekintettel a kötelezettség vállalásokra
- az adatrögzítők körének meghatározása

„Gyártási folyamat” elemei IV.

Alapanyag (miből?): a figyelembe vett ismérvek, adattípusok köre és értéke.

Jellemzően hiányzik a szabályozás, rendszer kézikönyv nem váltja ki!

- a szükséges információk forrásának meghatározása (milyen dokumentum, milyen tartalma alapján)
- információ és paraméter összerendelése, a tartalomtól függően a paraméter értékének meghatározása és rögzítése
- folyamatba épített ellenőrzés (rendszer által megkövetelt vagy szabályozáson alapuló) $\Rightarrow$ 4 szem elv: a rögzítés alapjául szolgáló dokumentumok figyelembe vételével a rögzített adatok helyességének ellenőrzése
- a szükséges monitoring (adat felülvizsgálat, tisztítás, aktualizálás)

A „gyártási folyamat”

Akkor hatékony, ha ott végzi, ahol az információ (dokumentáció) rendelkezésre áll, azaz:

- a rögzítés az üzleti terület kompetenciája és felelőssége
- számvitel/rendszer logikai szűrésekkel, hibalistával támogat(hat)ja a karbantartást.

A „végtermék” minősége

Valamennyi tényező fontos!

Tőkeszükséglet

- tőketáblák (CAA, CAB, CS): adatszolgáltatásnak néznek ki, de valójában számítási „segédletek”
- CS táblák teljes körűsége (csak ker. könyvet nem vezető, sztenderd módszert alkalmazó intézményekre):

1AB főösszege - a CAA-ban levont tételek (ezekre már megképeztük a tőkét, azaz nem kell tőkeszükséglettel számolni) = CS11”d”

- mérlegen kívüli tételek C11H adataival összhangban:

100 % C11H111”h” = CS12”k4”

50 % C11H112”h” = CS12”k3”

20 % C11H113”h” = CS12”k2”

0 % C11H114”h” = CS12”k1”

Tőkeszükséglet

Jellemző hiányosságok:

- ugyanazon biztosíték fedezete mellett újabb hitel $\Rightarrow$ a rendszerben elmarad az előző kitettség(ek) fedezettségének módosítása;
- garanciával fedezett hitelek esetében elmulasztják megosztani a kiegészítő biztosítékok összegét a garantőr és a hitelintézet között (van, hogy a döntésnél is, de jellemzően „csak” a rögzítés során) $\Rightarrow$ milyen dokumentum alapján rögzítik a fedezettségre vonatkozó információkat?;
- 0 %-os súlyt alkalmaznak a 12/2001. sz. kormányrendelet alapján folyósított hitelek esetében $\Rightarrow$ az állami kezességvállalás jogszabályi feltételei nem elégítik ki a Hkr. 120. §-ában foglalt kritériumokat $\Rightarrow$ a konstrukció nem minősül a hitelezési kockázat mérséklés szempontjából elismerhető fedezetnek.

Ingatlannal fedezett kitettségek (9CS)

Amivel jellemzően nem foglalkoznak:

- lakottság $\Rightarrow$ Hkr. 12. § (3) bek. a)
- fedezetül felajánlott ingatlan értéke és az adósminősítés függetlensége $\Rightarrow$ Hkr. 12. § (3) bek. b) és (5) bek. b)
- törlesztés forrása $\Rightarrow$ Hkr. 12. § (3) bek. c) és (5) bek. c)
- nem lakóingatlan esetében a piaci érték 50 %-a $\Leftrightarrow$ hitelbiztosítéki érték 60 %-a $\Rightarrow$ Hkr. 12. § (7) bek. a)-b)
- ingatlan biztosítottsága $\Rightarrow$ Hkr. 115. § (1) bek. f)

Biztosítékok elismerhetősége

Hkr. XIV. és XV. fejezetei $\Rightarrow$ elismerhető biztosítékokra vonatkozó minimum követelmények.

Különösen:

„111. § (1) A hitelintézetnek olyan kockázatkezelési eljárással kell rendelkeznie, amely a hitelezésikockázat-mérséklési eljárások alkalmazását lehetővé teszi.”

Minősítés során szerzett információk, monitoring (megvan-e még a biztosíték), visszacsatolások (pl.: hitelszerződés és óvadéki betéti szerződés „összekapcsolása”).

Kedvezményes súlyozás

- Az adott kitettségre vonatkozó valamennyi, a Hkr.-ben meghatározott feltételnek együttesen kell teljesülnie minden olyan időpontban, amikor a hitelintézet élni kíván a kedvezményes súlyozás lehetőségével, és ezeket dokumentumokkal alá kell támasztani.
- Állandó és változó jellemzők $\Rightarrow$ monitoring rendszer kialakítása, az információk folyamatos aktualizálása az informatikai rendszerben.

Segédlet I.

- Ország minősítés

MNB honlapján:

Statisztika /Statisztikai adatok, információk/Adatok, idősorok/„XVI. Magyarország hitelminősítése”

- Megfeleltetés

Felügyelet honlapján:

Főoldal/EU és külkapcsolatok - Európai felügyeleti hatóságok - EBA -Tájékoztatók – „Az Európai Unió felügyeleti hatóságai - köztük a PSZÁF is - elfogadták három külső hitelminősítő intézet megfelelőségét a tőkekövetelmények meghatározásának szempontjából (sajtóközlemény)”

Segédlet II.

Validációs kézikönyv:

Elsősorban a belső minősítési módszert (IRB) alkalmazó hitelintézeteknek készült, de a tőkeszükségletüket a sztenderd módszer segítségével meghatározó intézmények is találhatnak benne hasznos iránymutatást.

(Főoldal/Szabályozó eszközök/Felügyeleti módszertanok/Validációs kézikönyv)
Különösen a „Validációs kézikönyv III. rész – Hitelkockázat csökkentő technikák, belső irányítás, vásárolt követelések„ c. dokumentumban.

1. Kérdés

Adott egy Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezességvállalásával fedezett hitel. A készfizető kezességvállalás mértéke 80%, amely után az állam 70% viszontgaranciát vállal. A hitel kamata késedelmes teljesítés miatt függővé vált. A 7CS tábla bruttó kitettség oszlopában csak a tőke összege szerepel.

A 7CS tábla kiáramló, illetve az 1CS tábla beáramló tételei között szerepeltethető-e a függő kamatra eső államilag viszontgarantált rész is, tekintettel arra, hogy a kezességvállalás kiterjed a tőke+1 éves járulékaira?

Válasz:

Mivel a 7CS táblában csak a tőke összege szerepel, ezért a garancia értékének kiáramoltatásakor is csak a tőkére arányosan eső garanciarész vehető figyelembe.

2. Kérdés

Mérlegen kívüli tételre céltartalékot képeztünk /nem hitelhelyettesítő garancia/, amelyhez a Hkr. rendelkezései szerint 50%-os ügyletkockázati súlyt kell rendelni, a 7CS táblában 50 %-os hitelkonverziós faktorral szerepel.

Mérlegen kívüli tétel: 24.200 eFt

Céltartalék: 242 eFt

Nettó kitettség: 23.958 eFt

Melyik a helyes eljárás?

a.) 7CS tábla k(3) oszlop 50%:
23.958 e Ft

b.) 7CS tábla k(3) oszlop 50%:
24.200 e Ft
7CS tábla k(3) oszlop 100%:
- 242 e Ft

Válasz:

Az „a/” megoldás a helyes, mivel a „k(3)” oszlopban már a nettó kitettséget kell szerepeltetni. (Az „a” oszlopban kimutatott bruttó értéket csökkentjük a „c” oszlopban feltüntetett céltartalék összegével.)

3. Kérdés

Éven túli lejáratú vállalt hitelhelyettesítő garanciához
hány százalékos ügyletkockázati súly rendelhető?

Válasz:

A Hkr. 17. § (2) d) pontja vonatkozik rá $\Rightarrow$ 50 %

Köszönöm a figyelmet!

